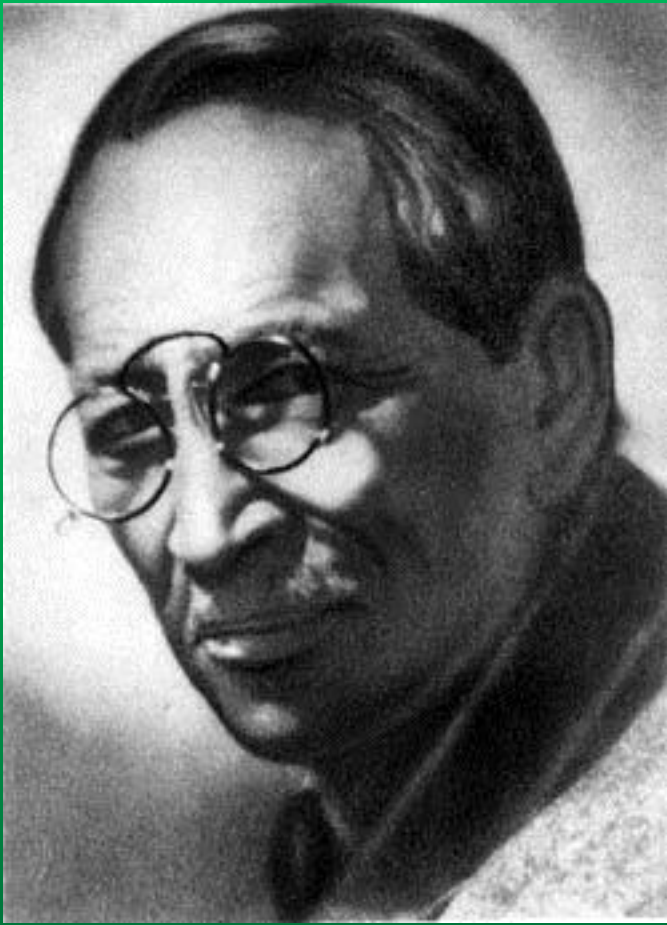

ОЛЕКСАНДР ОЛЕСЬ
(Олександр Іванович Кандиба)
(1878 — 1944)

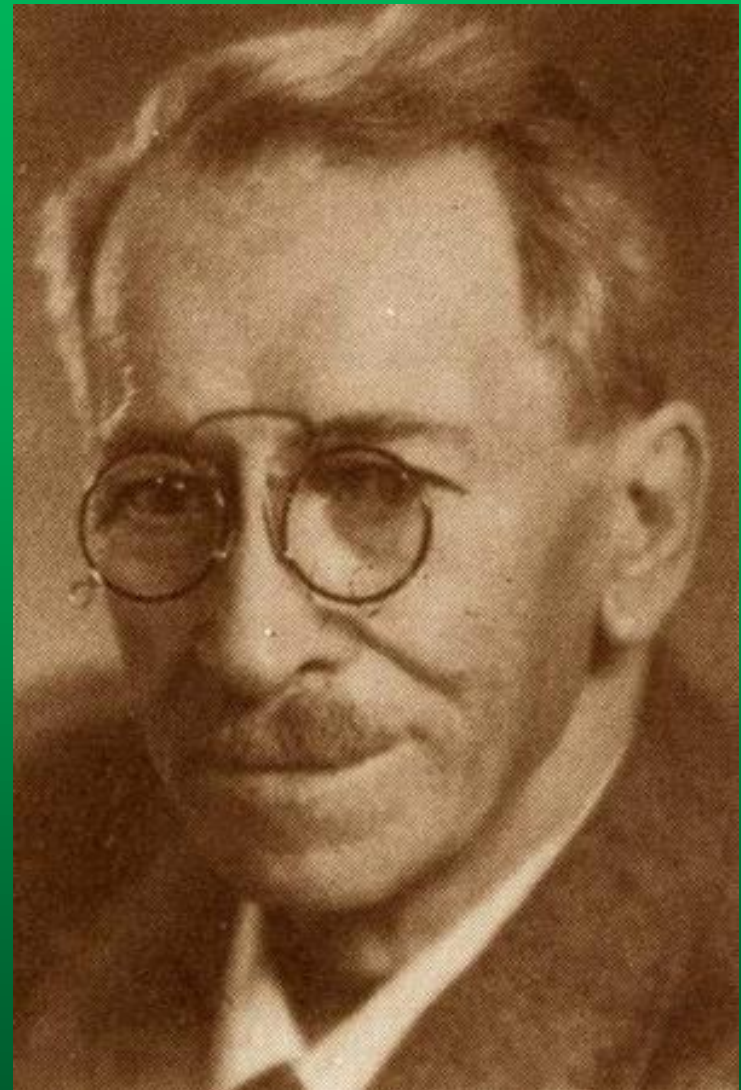
З автобіографії

«Я народився 5 грудня 1878 року в містечку Білопілля на Сумщині. Батьківський рід походив з чумаків, материн - з кріпаків. Дідусь мій Федір Кандиба торгував рибою, а батько Іван Федорович працював на рибних промислах в Астрахані, де й втопився у Волзі.

- Тоді мені виповнилось 11 років. Мати Олександра Василівна згадувала, що вона “залишилась одна з трьома дітьми і трьома карбованцями в кишені”.

«В 4 роки мати навчила мене читати, а згодом прищепила любов до поезії Т. Шевченка, до “Кобзаря”, якого я ще малим знав майже на пам’ять. Дитинство моє минало серед працьовитих і співучих земляків. Навчався я спочатку в початковій школі в рідному містечку, а потім - у двокласному училищі.»

- «Зростав я і виховувався на вольовому прикладі матері, природній мудрості дідуся Василя, народній пісні і моралі, художній філософії “Кобзаря” Т. Шевченка. Саме з таким багажем я, п’ятнадцятирічний юнак, вирушив з дому, вступивши до хліборобської школи містечка Дергачі, що неподалік від Харкова. Звичайно, мріяв я і про гімназію, та в матері не було коштів на навчання в ній. Щоб протриматись в цій безкоштовній сільськогосподарській школі, я мусив займатися репетиторством...»

Місто Суми.

**Будинок, в якому 1893-1917 рр.
проживав Олександр Олесь**

- «В 17 років саме в стінах Дергачівської хліборобської школи я починаю друкувати свої вірші, писані як російською, так і українською мовами.
- У 1903 році мені пощастило стати студентом Харківського ветеринарного інституту, а також побувати на відкритті пам'ятника І.Котляревському в Полтаві.
- У 1905 році закінчую інститут і працюю ветеринаром у київських різницях, а також беру активну участь у літературному житті.»

Олександр Олесь свій перший вірш написав у 9 років. А всього він створив за 40 років літературного шляху 11 збірок віршів, більше 20 драм, чимало сатиричних творів, оповідань, фейлетонів.

А ще Олеся називали королем української поезії, основоположником романсової лірики. Понад 80 відомих композиторів поклали Олесеві рядки на музику, написавши більше двох сотень музичних творів різних жанрів.

- Цікаво, що Олесь зміг поїхати в Крим завдяки революції 1905 року.
- У цей тривожний час багатії не ризикували їхати в Крим, й життя на півострові стало дешевшим.
- Цим і скористалися молоді закохані Олександр Кандиба і Віра Сवादковська, поїхавши влітку 1906 року в Ялту.

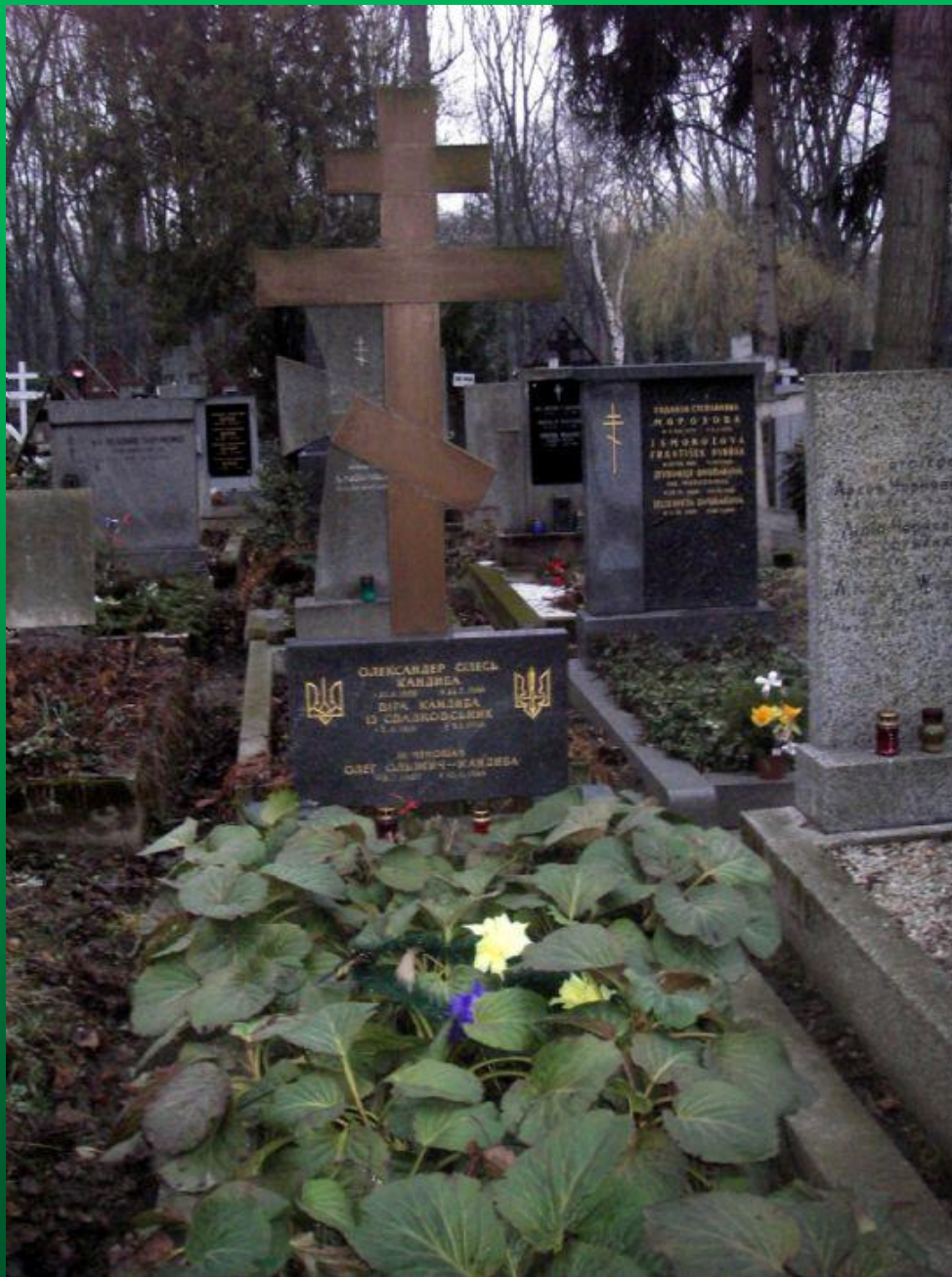
Перша Олесева збірка була укладена в Ялті. Також існують підтвердження (в листах митця), що саме тут Віра Сवादковська почала називати свого коханого Олесем. Це і стало його літературним псевдонімом.

- Не набувши чітких політичних орієнтирів, Олесь після Великої Жовтневої соціалістичної революції опиняється за кордоном (1919). Еміграція стала трагедією життя Олеся. Настрої пригніченості, нудьги і самотності наповнюють першу “закордонну” збірку віршів Олеся — “Чужиною” (Відень, 1919). “В вигнанні дні течуть, як сльози...” — такими словами розпочинається один з перших віршів книги.

- **В останні десятиріччя життя Олесь відмовляється від будь-якої участі в заходах, здійснюваних українською еміграцією, послаблюється активність його поетичної творчості, він займається переважно інсценізацією народних казок, написанням лібретто для дитячих опер.**

- Тяжкими були останні роки життя поета.
- Його не покидають тривожні думи про сина Олега — активного учасника руху Опору. Восени 1941 р. Юнак побував у Києві, мріючи про відновлення української державності. Та боротьба була нерівною: нацисти схопили Олега Ольжича і в червні 1944 р. закатували в концтаборі Заксенхаузен.
- Так передчасно обірвалося життя відомого вченого-археолога і талановитого поета Ольжича.

22 липня 1944 р.
Олександр Олесь
помер у Празі,
невдовзі як
одержав
повідомлення про
загибель сина
Олега. Похований
на Ольшанському
кладовищі в Празі.

“Поет прийшов у слушний час зі своєю першою книгою як речник молодого покоління... Олесева “Журба і Радість” була овіяна сими першими повівами розбудженого життя, і з однодушним ентузіазмом прийнято її суспільністю – а найбільше сею ж молоддю... Україна дістала поета-лірика, котрого виглядала від часів Шевченка.”

М.Грушевський